

Duško BODINOVAC

DR. IVAN GOLUB, KALNOVEČKI SIN PODRAVSKI, SVEĆENIK I KNJIŽEVNIK

Uz 80. obljetnicu života

Bog je čoveka napravil od one zemle na kojoj se čovek rodil
Moto Golubove zavičajnosti

Ovaj Zbornikov prilog rezultat je probira i osobne potpisnikove obrade izravnih kazivanja dr. Ivana Goluba znalcima njegova djela, znatiželjnicima, napose sretnicima koji su nazočili književnoj tribini u koprivničkoj knjižnici prije pet godina. Bila je to i svojevrsna ispovijed u kojoj je autor fino, nježno, emotivno, nadasve nadahnuto rastvorio dušu govoreći o sebi, Bogu i ljudima...

Naslov je - o njegovoj 80. godišnjici rođenja - dio skromne posvete sveukupnome djelu i bivanju ovoga velikog Podravca, koji je doslovce širom svijeta naglašavao zavičajnost, dakle i svoje podrijetlo tezom o čovjekovu božanskom izvorištu, pozemljaru kojemu je Stvoritelj udahnuo život; njemu na kalnovečkoj grudi.

Životopis

Ivan Golub rođen je 21. lipnja 1930. u Kalinovcu, kao posljednje, petnaesto dijete Barbare rođene Kovač i Luke zvanog Lukač. U rodnome mjestu završava osnovnu školu, odakle odlazi u Zagreb gdje od 1942. do 1950. pohađa Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju i Katolički bogoslovni fakultet. Od 1952. do 1954. služi vojni rok i potom nastavlja studij teologije i diplomira 1958. Za svećenika je zaređen u Zagrebu 1957. i zatim kraće službuje u više župa. Specijalizira dogmatsku teologiju i započinje raditi na disertaciji o Jurju Križaniću; 1961. odlazi u Rim gdje na Gregorijani 1963. doktorira o temi Križanićeve ekleziologije i nastavlja studirati na Papinskom biblijskom institutu. U Zagreb se vraća 1964. gdje honorarno predaje na katoličkom bogoslovnom fakultetu, a od 1979. i kao redovni profesor.

Stručna je kritika istaknula disertaciju o Jurju Križaniću kao ključnu za njegov

daljnji rad. U sljedećih dvadesetak godina Golub je priredio i tiskao pedesetak priloga o ovome velikom slavenskom vizionaru, čime je umnogome pridonio upotpunjenju "križanićologije". Paralelno s time raste i Golubov teološki opus, za razliku od "svjetovne" književnosti, kojom se počinje baviti relativno kasno. Tek oko četrdesete godine života objavljuju mu se literarni prilozi, a deset godina kasnije na velika vrata ulazi u hrvatsku književnost zbirkom kajkavskih stihova, iznimnom poemom "Kalnovečki razgovori" (1978.). Otada se Golub profilira kao pjesnik na dijalektu i standardu pa s više cjelovitih zbirki i poetskim prilozi- ma ulazi u matični tok nacionalne književnosti. Opus mu je bogat i pravi izazov za sastavljače bibliografije. Golubova djela mogu se navoditi kronološki, po vrsta- ma ili, pak, izdvojiti samo njegov teološki opus.

Zbog opsežnosti, njegov opus ovom ćemo prigodom reducirati: Duh sveti u crkvi (1975.), Najprije čovjek (1975.), Čeznja za licem (1981.), Juraj Križanić (svezak 1) glazbeni teoretik 17. stoljeća; Juraj Križanić (svezak 2) Slavenstvo Jurja Križanića (1983.), Darovana riječ (1984.), Svjetiljka za vazda (1984.), U susret dolasku (1985.), Trinaesti učenik (1985.), Mjesec nad Tiberom (dnevnik - 1986.), Izabrana blizina (pjesme, 1988.), Prijatelj Božji (1990.), Trag (1993.), Pisma (1995); Molitva vrtloga (1996. - "ratne" pjesme iz 1991.), Dušom i tijelom (2003.), Hodočasnik (1998.); Oči (pjesme pisane 1990.); Moji Božići (pjesme, 1998.), Prijatelj Božji (1990.), Lice prijatelja (2000.), Ivan Golub i Vla- dimir Paar: Skriveni Bog (2003.), Nasmijani Bog (pjesme, 2008.), Svjetlo i sjena (pjesme i proza, 2009.)

Prema osobnoj opasci, zbirke pjesama "Oči", "Molitva vrtloga", i "Nasmijani Bog", osobite su tematikom i vezane uz važnije događaje iz njegova života. Zbirka Oči vezuje se uz njegovu 60. obljetnicu života, Molitva vrtloga zbirka je pjesama povezanih s Domovinskim ratom, a najnovija, nasmijani Bog sadrži pjesme na- stale 2007. i 2008., u razdoblju njegova zlatomisništva (50. obljetnice mladomi- sništva)

Lice ljudsko i Božje

- Najljepše je gledati vaša lica! - vedro kaže Golub, odgovarajući na sugestiju o jednome od njemu najdražih područja promišljanja i neiscrpnih poetskih na- dahnuća. Svako pojedino lice je drugačije; svakom pojedinom licu život je ispisao slova i crte. Lice je ono najčitljivije što čovjek nosi. A na licu, sasvim posebno, to su oči. Lice je jedna od najčešćih tema, kojima posvećujem i svoje osjećaje i svoja razmišljanja i u vezi s kojim umačem pero u crnilo i ispisujem retke.

Lice je, naime, ne slučajno ono što se stavlja na iskaznice, jer iskazuje čovjeka. Najrječitije predstavlja ono što se zove, tuđicom - identitet, a naški - istovjetnost

čovjekova. Po licu prepoznajemo čovjeka i ako ga ne možemo sresti uživo, gledamo da ga upoznamo po slici lica.

A uz riječ lice dolaze i razne kovanice i izvedenice. Ono što bih rekao kao polazište jest - a čega je čovjekovo lice odraz? Je li i ono slika nekoga lica? Bog izgleda nema lica; nitko ga nije vidio. Ali ima jedan blagdan, Preobraženje, koji se zove Božje lice i kad upravo Podravci idu u Mariju Bistricu. Dakle, Bog koji se ne pokazuje, ipak ima lice - a to je čovjekovo lice; čovjekovo lice je Božje lice. I množina lica ljudi u sva vremena, stoljeća, tisućljeća, nisu ništa drugo nego neprestano dočaravanje jednoga neiscrpnoga lica - Božjeg lica. I zato mi susret sa svakim čovjekom omogućuje susret s Božjim licem. Reći ćete - ima svakakvih lica. Bez daljnega. Srećući lica mi srećemo Boga i njegovo lice. Upravo u tome je ključna veličina čovjekovoga lica.

Jednom sam se susreo na Jelačićevu trgu s pjesnikom Slavkom Mihalićem i veli on meni: - Ja u tramvaju vidim tko čita, a tko ne čita; na licu vidim. Htio sam mu reći, ali nisam: - A ja, pak, u tramvaju i ne samo u tramvaju vidim, na licu, tko moli i tko ne moli.

Molitva nije drugo nego razgovor s Bogom, razgovor prijatelja. A mi znamo da prijatelj pomalo i sliči prijatelju. Zato je prepoznatljivo na čovjekovu licu da li on razgovara s Prijateljem. I među mojim knjigama jedna nosi naslov Prijatelj Božji. Zgodno su to jednom studenti na intervjuu sa mnom složili pa su ovako pročitali po redu: Ivan Prijatelj Golub Božji!

Kad kažu da je netko jaka ličnost to znači da je njegovo lice potpuno pokriveno njegovom nutrinom. Sada dolazim do pojma dvoličnost, što znači da je lice koje se pokazuje jedno, a ono što je unutra, drugo; vidljivo i nevidljivo. Pada mi na um jedan zemljak, tu je od Ferdinandovca porijeklom, zove se Maletić, liječnik je, psihijatar. Pripovijedao mi on kako mu je dolazio jedan gospodin od kojega su ga podilazile jeze. Ali bio je nevjerovatno ljubazan, fin, dobar. Na kraju se ispostavilo da je taj dolazio da ga zadavi! Pa mi je liječnik rekao: - Vidiš, moja nutarnost je prepoznala ono što je bilo unutra, što je bilo skriveno, a ono vani, što je bilo ljupko, to je bila samo zavjesa.

S te strane bi možda bilo dobro spomenuti ono što i studentima preporučam - osluškuj sebe i ne gledaj samo ono što vidiš nego što se u tebi tim povodom javi. Jer i Biblija veli da čovjek sudi po licu, a Bog po nutarnosti. No treba da i čovjek u tome bude sličan Bogu pa da sudi i po nutarnosti, posredstvom lica.

Dakako, najljepše je kada postoji podudarnost između lica koje gledamo i onoga što je iza njega. To redovito prepoznajemo, to su najčešće oni ljudi koji jednostavno - osvoje. Ne znamo zašto, ali osvajaju. Takav je bio jedan Ivan XXIII. Jednostavno osvojio Svijet. Njegovo lice nije bilo neki posebni znak ljepote. Kad je postao Papom, neka se Talijanka uhvatila za glavu: - Kako je ružan! Pa kako

Ivan Golub, Kalinovac 21. lipnja 1930. (snimio Duško Bodinovac)

ćemo ga gledati? Ali on ih je osvojio sve. Ili ovaj koji je nedavno preminuo, Ivan Pavao II., potkraj života je bio od bolesti toliko iznuren, a ipak toliko je mladog svijeta okupio. Ako je nutranje i vanjsko lice istovjetno, onda to jednostavno zrači. Za Mojsija je napisano da kada je razgovarao s Bogom, pa se nakon toga vratio ljudima, da mu je lice sjalo, prosjevalo. To važi i za čovjekov razgovor s bogom ali i čovjeka s čovjekom - lice sja ako je iza toga istina.

Time dolazimo do prijetvornog, neiskrenog lica. Zamislite si kako je bilo pjesniku iz Nazareta koji je derao sandale po Judeji sa svojom dvanaestoricom i među njima s jednim koji se zvao Juda. I za kojega je znao što on snuje i koji mu je došao da ga pozdravi, i to ni više ni manje nego poljupcem! Reče mu prijatelj: - A što si došao?

To je to iznevjereno lice.

I na kraju je njega lica. Postoji pomazanje za lice, i to dobro. Njeguimo lice; ne valja ga zanemariti. Na kraju, tim licem ćemo ugledati Božje lice. Pa neka nam bude lijepo lice. No pritom ima još jedno pomazanje koje je važno za lice - nutarnje pomazanje, pomazanje duha; da bude suglasje između lica koje nosimo i onoga što je u nama. Pa kada vrijeme u obraze ureže brazde, kada lice pomalo potamni, kada se pomalo prigne - onda, ako postoji nutarnje svjetlo lica, onda će ono dalje prosjevati i osvajati. Bez obzira na dob, na izgled, na vrijeme, jer kako god je ovo lice prolazno, i nosi biljege prolaznosti, s druge strane ono što predstavlja naličje lica - to je ono što stoji. Naličje ne prolazi, naličje daje sjaj licu. I zato, koliko ulažemo brige u lice, toliko treba ulagati u naličje.

Kalnovečki razgovori

- Sjećam se svoje učiteljice Milke Ladić iz Križevaca, kćerke grkokatoličkoga svećenika, koja nas je učila lijepom književnom govoru i lijepom ponašanju. U ono doba nije bilo olovke nego smo imali pločicu i pisalicu i onda nas je lijepo zvala, svaki neka dođe pred nju i reče: - Molim, gospođo, pisalicu! Onda je ona dala pisalicu i rekla: - Izvoli! Na to je svaki lijepo rekao: - Hvala!, a ona je rekla: - Molim!

I tak nas je učila i gospodski govoriti i lijepo se ponašati. I kako su išli odotraga, ja sam došiel na red zadnji jer sam sjedio u prvoj klupi. I kad sam joj pristupio imala je što čuti! Umjesto ponovljena obrasca: - *Molim, gospođo...*, rekao sam: - Ja ne bum nigdar po gospodski govoril! A ona meni za kaznu: - Za ploču (stajati)!

Tužibabe su došle k meni doma to dojaviti prije nego što sam ja stigao kući.

Rekla mi je Bela Krleža: - Ovu pjesmu Krleža zna napamet! A meni je za nju rekel: - Pravi Hrvat: pljuje gore i sve opadne na njega! Al", eto, Bog je tak htel da sam ja ipak po gospodski govoril - ali - ne znam ima li gdje zbirke da nisam utkao neki kajkavski stih ili pjesmu. I tako nekako ipak povezao, pomirio to dvoje. Naravno, onaj koji stoluje na nebesima, kada je čul ovo, kako mali veli da nigdar ne bu po gospodski govoril, smijao se, jer je vidio da će po gospodski govoriti i po gospodski pisati.

Kalnovečki razgovori... to su četiri godišnja doba, ono što se zbiva; moram reći: prava je blagodat bila da nismo imali blagodati koje imaju današnja djeca. Bili smo zimi u onoj velikoj hiži, kak se to zvalo - hižica, žene su prele, čoveki su čeplali - klince delali za grablje, pripovedali o svakodnevnu životu, a mi se djeca igrali i krišom prislušivali i sve upili, što pokazuju i *Kalnovečki razgovori*. Da sam imao svoju sobicu, televizor i samo to gledao, nikad ne bi bilo Kalnovečkih razgovora.

Međutim, prošle su godine i godine kad je to oživjelo. Dogodilo se to daleko i od Hrvatske, od rodnog kraja, u alpama, Dolomitima, kad je u meni oživjela nostalgija. Kad su izišli Kalnovečki razgovori u *Forumu*, onda mi je Vlatko Pavlečić, napisao jednu "kartu" - i to je bilo jedino što je o Kalnovečkim razgovorima napisano - iščupao sam to iz Foruma, napisao je, i spremio kao najbolji primjer kajkavskoga pjesništva nakon Drugoga svjetskog rata.

Ali pjesma je nepokvarljiva roba; moje pjesme prevedene su na talijanski pa čak i na portugalski jezik!

Kalnovečki razgovori su koralna skladba, korus. Zato su na početku imenovani svi ovi koji govore. Počelo je i završilo s Golubom.

Zanimljivi su nadimci brojnih suseljana, knjigom prizvanih u sjećanje te se autor s pošalicom prisjeća kako mu je obitelj poručila, a nakon izlaska knjige iz tiska:

- Nemoj tak" brzo dohađati doma, budu te naganjali!

- Ja sam ipak došao za jedan Božić doma i na Polnoćki me za rukav povleče na stran onaj koji se zove Smolek Legradićev. Joj, meni, pomislim, sad bum dobio svoje. A on meni veli: - Kak si ti to lepo napisal, onu knjigu. To je knjiga s kojom se ne pokriva ćupica z mlekom, nego koju se spravi! I to mi je, moram reći, bilo ponajljepše priznanje o knjizi. Svojevrsno odrješenje.

A jedan se ipak srdilo na me, i to zato kaj ga nisam del v nuter! A ja sam rekel - koliko je stalo na dve stranice. I tako se oni razgovaraju i nastavljaju se razgovarati već dvajspet let i pitaju me, i v Kalnovcu, da bi se ponovno to štampalo; ja bi rekel da bi se preštampalo, ovak kak je bilo, s ovim slikama našega besmrtnoga Ivana Lackovića Croate (u međuvremenu - *je se preštampalo* - 2007. godine o 30. obljetnici prvotiska i 50. godišnjici Golubova svećenstva - op. a.).

A za zadnje stihove za koje su mi rekli pročitati, bum pročitao: - V knjigi piše da je Bog čoveka od zemle napravil. Je, ali od one zemle na kojoj se čovek rodil! Oni koji su prevodili na talijanski, kazali su mi - dok ne bu Vaših kosti ni praha, ovi stihovi će ostati.

Ja sam napravljen od hrvatske zemle, od kalnovečke zemle koju nosim sa sobom po svetu. I nosim sve te značajke. To je i značajka podravske zemle. Podravec ne bil nikada kmet. On je bio vojnik; jedna ruka je bila na plugu, a druga je bila spremna da posegne za puškom ako se pojavi Turčin. I nema nikad kmetskoga mentaliteta, puzavoga, iza leđa raditi. On je ravan. Vele, ha, da je i šparen. Je, jer on je moral računati na to da mora dobro osigurati zalihe, ako bude trebalo uzeti pušku, da mu obitelj ima od čega živjeti. I zato nije bio rasipan, i zato tako treba gledati Podravčevu gospodarstvenost.

Podravec je vrlo osjećajan čovjek, ali jer je bio vojnik, uvijek je suspregnut u osjećajima. On to tak” ne pokazuje, kol”ko osjeća. I vrlo je duhovit, pun humora, ovdje ima tol”ko toga za nasmejati se. Znade stvoriti šalu, on ne treba viceve pripovedati. To je stvor od te zemlje i takav treba biti.

Na nedavnim književnim razgovorima u Zagrebu Miro Gavran je isticao da kod pisanja ljudi imitiraju, stalno pišu kakva je moda. Ja sam se javio i rekao:

- Pisati treba onako kako **ja** pišem, kako je **meni** vlastito. Ja sam stvoren od podravske kalnovečke zemle, ja sem Golubov, ja trebam pisati kak Ivica Golubov s kuta, onak kak je vu meni, ne imitirati nikoga, ni Španjolca, ni Francuza...

Da je tako pravo, najbolje potvrđuje prevođenje ovih knjiga. Da sam ja oponašao njih, kako oni pišu, ne bi nitko prevodio, oni imaju dosta doma takvih. To je zato jer oni to nemaju doma, a nemaju zato jer čovjek piše onak kak je njemu vlastito. Treba biti od one zemle od koje je čovek napravljen i tomu ostati *veren*.

Kod nas su u Podravini dve reči važne, jena dobra i jena loša. Loša - nevalanec: nikaj se gore nemre o čoveku reći nego da je nevalan, ljenčina. A pohvala - veren, to znači pouzdan.

Zavičajno preporođenje

Pitanju raslojavanja zavičajnosti vlč. Ivan Golub prišao je s teološke pozicije. Biblija veli da je Bog načinio čovjeka od zemlje na kojoj se čovjek rodio, i još na svoju, Božju sliku. **Adam** na hebrejskom znači čovjek - isto kao i **adama** = **zemlja** pa se čovjeka može nazvati i zemljar ili pozemljar.

Prva čovjekova kazna ostvaruje se kao izgon iz Raja, iz rodnoga mjesta. Što se tu raslojava? Praroditelji odlaze iz Raja, ali nose sa sobom čežnju za Rajem, za mjestom postanka. A izgon iz rodnoga mjesta gotovo je jednak gotovo ubojstvu. I stoga Krist govori o novom rođenju, preporođenju, kao nadovesku rođenja. Rodno mjesto kao da nije jednokratno - zaključuje Golub: kad god dođem u rodni kraj, gdje zemlja ima čudnu moć, vazda se u njemu ponovno rodim - **preporodim**.

Čovjek i tajna

- Čovjek je tajna! Kada govori on iz tajne izlazi pred tajnu drugoga čovjeka. I koliko god čovjek sebe iskazuje nikada ne može cjelovito sebe izreći. Baš zato jer je tajna.

Mi živimo u vremenu poplave riječi. Što je inflacija? Latinska riječ inflare znači napuhnuti. Inflacija znači napuhnuta vrijednost; to nije stvarna vrijednost. Također postoji i inflacija riječi: na televizijskim ekranima, na kompjutorskim monitorima, na stupcima novina - inflacija, inflacija riječi. A inflatorna riječ, kakva je? Evo, ovako, po prilici.

Znamo što je inflacija novca: ta njegova vrijednost ne stoji. Sjećam se dok sam išao na tržnicu u Zagrebu, u doba inflacije, i pita tamo jedan: - Kumica, po koliko je jajce? A ona će: - Gospon, ova su Vam po dva milijuna dinara, a ova potrta po milijun. Prava je, dakle, vrijednost kada iza one novčanice, nominalne, po imenu, stoji pokriće zlatnom polugom ili gospodarstvom, kako već bude. Kad je pokriveno, onda je to vrijednost. A kada je riječ prava, kad nije ona inflatorna? - kada je ona pokrivena također zlatnom podlogom a ta zlatna podloga je čovjek koji tu riječ izgovara, kada on iza te riječi stoji. Kad on s njome stoji i pada. I zato narod veli: - Vol se veže za rogove, a čovjek za - riječ!

Nažalost danas živimo u poplavi riječi, ali ipak, ima čovjek neprevarljiv instrument u sebi ugrađen, kojega mu je Bog dao, da ako malo je sabran i ako osluškuj sebe, svoju nutarnjost, prepoznat će je li to prava vrijednost ili krivotvorina.

Što se tajne tiče, čovjek je u konačnici nesaopćen u cjelini; on može saopćiti samo svoj dio. I zato on nosi određenu tajnu, a razdiranje tajne, nasilje da se uđe u tuđu tajnu je nešto ponajgore što se može učiniti drugome. Pogledajte djecu;

dijete treba mnogo učiti. Na što su djeca osobito osjetljiva? Kad mu se hoće nanijeti sila! I to bi trebalo naučiti od djece: ne nanositi silu i ne dati si nanositi silu, pogotovo ako netko hoće iz čovjeka iznuditi njegovu jezgru. Jer, jezgra čovjekova je nesaoopćiva, to je susretište gdje Bog prebiva u čovjeku, to je svetinja nad svetinjama i to je tajna nad tajnama!

Pjesme kao dnevnički zapisi

- Ono što se ne da iznuditi to je pjesma. Ne može se iznuditi, to je dano. Kada mi dođe, kada mi bude dano, onda zapišem. Ispočetka nisam imao na što pisati nego sam koristio tramvajsku kartu. Na sreću tada su bile malo veće i otraga prazne pa se dalo nešto napisati. Bilo me je sram na ulici pisati te bih došao do nekoga plakata pa tobože prepisujem neki program, a ja sam pisao pjesme! No onda sam na kraju napredovao do mudrosti i rekao - neka kaže tko što hoće. Jednom mi se dogodilo u alpama da sam sjedio na klupi i pisao, kad je naišla neka skupina ljudi i s roditeljima i jedan dječak koji reče: - Pjesnik! pokazujući na me, a ja pomislim - dijete, pogodio si.

Desi se da počnem drijemati. Uhvati me san i gle - počnu dolaziti riječi. Jooj! Ako sada to prihvatim, gotovo, neću zaspati. Ali onda napipam u mraku pero, papir, sjednem, ne palim svjetlo - ako bih zapalio, sve bi otišlo! - i onda u mraku velikim slovima pišem. Dok imam kaj napisati. Kada je gotovo, onda vužgem svjetlo, idem odgonetavati što sam to napisao; i brže prepisivati da bih sačuvao što je bilo. I kada gledam drugi dan, pročitam - pa gle, to je lepa pjesma! Pa kako bi to bilo da sam se ipak pustio snu!

Nemam velikih brigu oko prijema. Oko toga smo se složili Gavran i ja na književnim razgovorima: briga za prijem može upropastiti pjesmu, zato jer onda se podešavaš kaj budu rekli, kak bu to pasalo nekom i onda ne izrečeš samoga sebe; ne dođe ono što smo malo prije rekli - istinitost. Onda ne dođe do riječi zemla iz koje je čovjek napravljen. Čovjek, držim, mora kao jednu od prvih stvari postići ravnodušnost prema prijemu i prema uspjehu i nagradi, priznanju, osobito umjetnosti. Treba jednostavno slušati sebe. Ili - moja riječ - slušati Boga u sebi. Čovjek više nego igdje, kada piše, osjeća da ima netko, nešto da mu govori, jer ne zna sljedeću rečenicu, ne zna što će biti... teče, teče i teče... I onda zazvoni telefon i pjesma prestane teći. Tako je to s pisanjem; velika napast svugdje jest ako čovjek ne sluša sebe. Mi smo, naime, jednoj stvari jako podložni: javnom mnijenju. Kako termin slika Božja znači da je Bog u čovjeku prisutan, najbolje je čovjeku ako sluša sebe. Ali taj je ujedno i najtiši glas, a glas javnoga mnijenja je najglasniji. I zato je potrebno ono što se zove sabranost i povremena povučenosť, da čovjek bude sam sa sobom. Pa nije čovjeku najgore društvo kad je sam sa sobom!

Pjesmom ti govorim

- Angažirana ili književnost larpurlartizma? Pjesma izvire iz zemlje. To znači da je potreban dodir sa Zemljom i sa svime što se na Zemlji zbiva. Pjesma jest iznutra, ali iz nutarnosti onoga čovjeka koji stoji na Zemlji i koji je uostalom iz zemlje napravljen. I to sasvim konkretne zemlje. I kreće se u određenom vremenu, određenim prostorom. Ne postoji bezvremenska, besprostorna poezija ili književnost. Ona je istinska, prava toliko koliko je sazdana od istinskog doživljavanja i uživljanja u zbilju. Ne deklamirana, ne naručena; zašto je cijela jedna književnost došla u pitanje (sorealizam) - jer je bila naručena, tak se moralo to reći. U mojoj knjizi "Molitva vrtloga" pjesme su pisane samo 1991. Usred rata. I nose mnoge biljege ratnih zbivanja. Kad bi ova zbirka pjesama izašla bez tragova rata, gdje se ne bi ništa vidjelo da je u to vrijeme bio rat - a pod svakom pjesmom piše datum - onda bi to bilo iznevjerenje istine. Jer, moja istina u tome vremenu je istina ratnih događanja. Ali ne u tumačenju ovoga ili onoga nego u tumačenju izviranja iz mene i iz dodira sa zbiljom.

Ja ne gledam puno televiziju, novine čitam malo. Kad sam u razgovoru, znam nešto utvrditi pa mi vele: - Pa dobro, Vi ni ne čitate niti pratite, ali dosta dobro prosuđujete. A ja mislim, upravo zato: čovjek koji nije pod reflektorima bolje vidi od onih koji su pod reflektorima. Ipak, valja biti u vremenu i u korak s vremenom. Tko je bliže vremenu? Da li onaj koji je na svim valovima, koji stalno pokriva ekrane televizora, kojega uvijek čuješ čim si otvorio radio, koji je stalno na slikama ili novinskim stupcima? Koji bude proniknuo u zbilju - on ili možda onaj koji, eno ga na klupi, samotnog, tamo negdje, žmiče notes i piše pjesme. Možda je onaj daleko dublje ušao u zbilju, u korijen, u ono što je pozadina svega. Ali tko će znati budućnost? Zato je bolje živjeti sada i izvršiti svoje poslanje, a ne kukati za nekakvim vremenima kojih nema. Ja sam u ovo vrijeme, to je moje vrijeme. Da, ja volim svoje vrijeme, volim lica koja vidim. I samo tako se može biti sretan i zadovoljan ako čovjek voli ova lica, ovo vrijeme, ovakvo kakvo je, ne da je nekritičan, ali suživljen suvremenom vremenu.

Vazdazeleni vijenac nezaborava

U četvrtak 13. listopada 2008. pokopana je na groblju Mirogoju u Zagrebu časna sestra dr. sc., dr. h. c. Agnezija Pantelić, rođena u Ferdinandovcu 1915; posljednje joj je slovom među ostalima održao i vlč. Golub:

- Listovi se otiskuju sa stabala. Padaju na tlo. Tu trunu i istrunu. Možda dopri- nesu sloju zemlje. No nikad ne ožive. Ne jedan pjesnik je usporedio ljudski život s padom lista sa stabla, sa stabla života. Isus, pjesnik iz Nazareta, donio je sasvim

drugu i posve drugačiju usporedbu. Nije čovjekov odlazak usporedio s padom lista na zemlju nego s padom pšeničnog zrna u brazdu. Sjemenka će izrasti iz zemlje. I čovjek će ustati na život. Važna je kakvoća sjemena, vrsnost zrna. Marija Agnezija Pantelić, koju ispraćujemo na groblje, rodila se u Podravini.

F Knigi piše da je Bog čoveka od zemle napravil
Je, ali od one zemle na kojoj se čovek rodi

... Kao redovnica milosrdnica dobila je ime Agnezija. U imenu je janje – agnus. Za nju važi da ime označava ćud onoga koji ime nosi. *Nomen est omen*. A za janje je, u biblijskom govoru, značajna blagost i strpljivost. Sestra Agnezija bile je blaga, blaga kao janje. I bila je strpljiva, strpljiva kao janje. A sada je otišla da primi vijenac koji ne vene.

Jeka

Eno, ja sam tamo na Batinskama gde je i naš spomenuti Ivan Lacković Croata doma, znao kao *dečok* iti i onda mi je bila osobito volja stati na putinu i vikati. I čekati kad mi se vrati - jeka. Otišao sam u svijet, al” ovo nisam zaboravio. To jest, vidio sam: jeka je takva kakav je bio glas. Slab glas, slaba jeka; jak glas - jaka jeka. To znači - kakav je moj glas prema drugima, takvi će biti i odjeci. Stoga se treba više brinuti za svoj glas nego za jeku, jer ako je dobar glas i jeka će biti dobra.

Plebanuš i babica

Dr. Golub je lucidna i duhovita osoba. Svagda će, za razgovora, iskoristiti neku zgodnu situaciju da pokraj nje smjesti i kakvu pošalicu, kao sljedeću.

Spremajući se ovom prigodom pročitati jednu pjesmu, već ju je i naslovio - Stari plebanuš, i odmah objasnio: plebanuš je župnik, a mladi gospon - kapelan. Kad sam bio kapelan, u Krapini, prisjetio se, mene nikad nisu zvali kapelan nego mladi gospon. A znate li koja je razlika između primalje i kapelana? Kapelan, makar bio kako star, uvijek je mladi gospon, a primalja, makar bila kako mlada, uvijek je - babica!

“Ptičje” pošalice

Neki Golubovi znanci zabilježili su da je, donoseći svoje rublje u perionicu, velečasni govorio bi da je na pranje donio svoje - perje!

Kosovom je putovao s dva prijatelja; jedan se zvao Kuhar, a drugi Skuhal; što je preostalo Golubu nego zdvajati nad svojom “ptičjom” sudbom!

A sam je Golub na nekim književnim razgovorima rekao Miri Gavranu, pred svima: - Loše nam se piše: ptice smo, ptičja gripa vlada i ne znam kak” ćemo proći, moramo se čuvati da nam tko vratom ne zavrne!

Toliko velečasni Golub, a mi dodajemo:

Ovjenčajmo i mi našega Goluba vijencem zahvale i nezaborava!